І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740 Тел. в Ню Йорку: BArclay 7-4125

РІК LXVI. Ч. 222. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 17-го ЛИСТОПАДА 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THUSDAY, NOVEMBER 17, 1959 No. 222. VOL. LXVI.

АЙЗЕНГАВЕР ПРОТИ ЗБІЛЬШУВАННЯ ВИДАТКІВ НА ОБОРОНУ

Огеста, Джорджія. — Згідно із своєю дотеперішньою настановою домогтися збалянсування бюджету на поточний, як і на наступний фіскальний роки, президент Айзенгавер рішений обстоювати зменшення видатків на оборону у бюджеті ЗДА на 1961-ий рік. Для розгляду цієї справи і для встановлення висоти нового бюджету, зокрема в ділянці мілітарній, президент Айзенгавер скликав на понеділок 16-го листопада ц. р., конференцію з представниками Пентагону і бюджетового Бюра. Покликані на цю конференцію секретар оборони Ніл Г. МекЕлрой, голова об'єднаних шефів штабів ген. Натан Ф. Твайнінг, директор Бюджетового Бюра Моріс Г. Стенс, асистент Президента для справ державної безпеки і діючий представник Крайової Ради Безпеки Гордон Грей, як теж п'ять інших мілітарних і бюджетових експертів. Президент Айзенгавер і представники Бюджетового Бюра мали б вимагати на цій конференції вдержання бюджету оборони в дотеперішніх рямцях, значить у висоті до 41 мільйона долярів. Водночас із цим, як повідомляють з поінформованих кіл, президент Айзенгавер не має інтенції встрявати у проблеми розділу цілої оборонної бюджетової суми поміж окремі збройні сили ЗДА, і встановляти, скільки і на що мали б бути використані оборонні бюджетові суми в межах тієї чи іншої збройної сили. Конференція склискана на понеділок цього тижня до Огести не матиме на меті вирішувати оконечно справу бюджету оборони, бо це належить до компетенції Крайової Ради Безпеки, яка збирається в четвер цього тижня і в якій візьме участь теж і президент Айзенгавер. Новий оборонний бюджет на фіскальний р. 1960-1961 рік, включатиме вперше теж й асигнування на мілітарну допомогу для союзних країн передбачену програмою взаємної безпеки у висоті — 1,300,000,0000 долярів. Зменшення бюджетових витрат визначатиме теж і деяку редукцію людського стану армії і обмеження продукції деяких нових родів зброї. Зокрема армія мусітиме перевести з Европи і з Кореї дві із своїх, вдержуваних там, семи дивізій, бо їх вдержування закордоном збільшує непомірно міжнародні зобов'язання ЗДА і спричинює водночас із цим видатний відплив золота із ЗДА. Виниклий з цього приводу дефіцит досягнув у біжучому бюджетовому році суми 4 більйонів долярів. Найбільша сума із пропонованого бюджету, бо 18 більйонів долярів призначена для летунських збройних сил, але їх командування вимагає збільшення цієї суми ще на один більйон долярів. Збільшення пропонованих для них сум вимагають теж армія і фльота, покликуючись на збільшені мілітарні вимоги й конечності.

Президент найменував Крайовий Дорадчий Комітет Міжамериканських Справ

Огеста, Джорджія. — 14-го листопада президент Айзенгавер повідомив про організацію 6-членного Крайового Дорадчого Комітету Міжамериканських Справ, який найменував державний секретар Крістіян А. Гертер. Президент заявив, що створення цього комітету свідчить про те, що ЗДА прикладають велику увагу до взаємин із американськими латинськими республіками. Президент висловив надію, що цей новий комітет добре виконає свою працю, коли зможе випрацювати нові пляни з огляду на відношення ЗДА до латинських американських держав та причиниться до кращого взаємного порозуміння між цими державами і ЗДА. Комітет працюватиме під проводом державного секретаря Гертера, а його містоголовою буде асистент державного секретаря для міжамериканських справ Рой Р. Работтом. Членами комітету є: Волтер Дж. Доннеллі — колишній амбасадор до Венесуелі, брат президента д-р Мілтон Айзенгавер, Дж. Кеннет Голланд — голова Інституту Міжнародного Виховання в Ню Йорку. Він є демократом. Віце-президент Американської Федерації Праці — Конгресу Індустрійних Організацій — О. А. Найт — також демократ. Віце-президент Компанії Сіерс енд Ребак — Чорлз А. Мефр і проф. Принстонського університету — д-р Дене Дж. Мунро. Цей комітет має розглянути всі проблеми у зв'язку з південноамериканськими країнами, і він був заплянований давніше, а не під впливом недавніх подій на Кубі.

Зменшення допомоги закордонові пошкодило б закордонній політиці ЗДА

Вашингтон. — Дослідний Інститут при Стенфордському університеті видав окремий звіт під заголовком „Наш торговельний дефіцит із закордоном і його наслідки на нашу закордонну політику", в якому остерігає уряд, щоб не зменшував цього нашого закордонного дефіциту, бо це послабило б ЗДА в їхній боротьбі так званій „холодній війні". У цьму звіті пишеться: „Кожний погодиться з нами, що ми не можемо вічно мати торговельний дефіцит. Але ж ми маємо половину всього золота у вільному світі, ми можемо в дійсності мати поважніший закордонний дефіцит довший час, якщо державний інтерес цього вимагає і якщо можна зменшити супровідні обставини." Справа зменшення торговельно-долярового дефіциту ззакордоном є дуже важлива, бо вона заторкує не тільки торгівлю цієї країни з закордонними європейськими державами та допомогу тим державам, але також існування американських військових баз в деяких країнах. Той звіт обговорено в Принстанському університеті. Пропонується, щоб уряд старався так розв'язати цю справу, щоб не пошкодити своїй закордонній політиці.

Китайські комуністи звернули 10 індійських полонених і 9 убитих

Ню Делі. — Китайські комуністи передали в мин. суботу 14-го ц. м. індійській прикордонній сторожі недалеко місцевости „Гарячі джерела" за 100 миль на схід від Лех, столиці провінції Лядах, на терені якої Китай переводить свою збройну агресію, — 10-х полонених і тіла 9-х вбитих індійців. Ті сутички сталися 20 і 21 жовтня ц. р., при чому комуно-китайці остріляли з засідки, глибоко на індійській території індійську патрулю. Комуно-китайський уряд твердить, що це китайська територія та що індійці перші почали стріляти. Між полоненими, що їх звернено Індії, знаходиться і командант індійської партулі Карам Сінг, але його зізнань про ту подію покищо не оприлюднено. — З інших подій на індійсько-китайському відтинку варта зазначити, що індійська комуністична партія, під тиском загального обурення індійського народу, прийняла на засіданні своєї 101-членної Крайової ради резолюцію, яка схвалює становище індійського уряду, який, мовляв, правильно вважає так звану Лінію МекМагона, встановлену 1914 року, за північний кордон Індії.

Прем'єр Іраку деклярує себе проти Заходу

Багдад. — Диктаторський прем'єр Іраку Абдул Карім Кассім, вийшовши із шпиталю, де перебував після поранення його в атентаті 7-го жовтня ц. р., виголосив в минулу суботу 14-го ц. м. через радіо свою першу велику промову, в якій нахвалявся, що він „визволив" Ірак „від імперіялістів", „розторощивши Багдадський пакт та доктрину Айзенгавера". До Багдадськоого пакту належали Англія, Туреччина, Ірак, Іран і Пакістан і той союз мав строго антисовєтське вістря. Після революції в Іраку 14-го липня мин. року уряд Кассіма проголосив виступлення Іраку з того союзу. Дальше „визволення з-під імперіялізму" сталося, за заявою Кассіма, в наслідок відірвання економіки Іраку від штерлінгового бльоку. Кассім твердив, що тепер Ірак політично й економічно є сильний, вільний від імперіялістичних впливів. Він таврував „імперіялістів" за переведений на нього згаданий минуломісячний атентат. За коментарями західніх обсерваторів, Кассім, який ніби хитався між Заходом та комуністами, тепер щораз виразніше й яскравіше спірається на комуністах.

ЗДА протестують проти видалення з Польщі представника „Н. Й. Таймсу"

Варшава. — Американський амбасадор Джекоб Д. Бім заклав протест перед комуно-польським урядом за видалення з Польщі кореспондента „Ню Йорк Таймсу" А. М. Розенталя. Комуно-польський уряд наказав в минулий четвер Розенталеві виїхати з Польщі, як „небажаній особі", не виявивши дійсних причин, поза тою, що Розенталь у своїх кореспонденціях „занадто глибоко встрявав у внутрішні справи Польщі". Однаково американський амбасадор у Варшаві, як державний департамент у Вашингтоні, викликавши комуно-польського амбасадора Ромуальда Спасовського, ствердили, що американський уряд не поставив польським кореспондентам в Америці ніяких цензурних меж для їхніх кореспоненцій. Американський протест не змінив рішення комуно-польського уряду. За дійсну причину видалення Розенталя закордонні обсерватори у Варшаві уважають його кореспоненцію з 6-го ц. м., в якій він вказував на щораз більшу поденервованість Гомулки у зв'язку з опозицією проти нього збоку різних верств і груп польського народу.

ПРЕДСТАВНИК ОН БУДЕ В ЛЯОСІ ВСУПЕРЕЧ ВОЛІ МОСКВИ

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй Даг Гаммершилд, який перебуває тепер у малій південно-азійській країні Ляосі, викликав з Женеви до Ляосу секретаря Комісії ОН для Европи, фінського дипломата Сакарі Туоміоя. Цей останній мав прибути до Ляосу у вівторок 17-го ц. м., щоб конферувати з Гаммершилдом, поки той виїде назад до Ню Йорку. Гаммершилд прибув до столиці Ляосу Вієнціяне у четвер в минулому тижні всупереч усному і письменному застереженню збоку совєтської делегації в Об'єднаних Націях, яка станула на становищі, що теперішній виїзд Гаммершилда до Ляосу та його плян залишити там обсерваційну станицю Об'єднаних Націй, „ускладнить" ситуацію. Ляос скаржився до Об'єднаних Націй на збройну агресію збоку комуністичного північного В'єтнаму. 4-членна Підкомісія Ради Безпеки, вислана до Ляосу, не ствердила доказів на „виразну агресію" північно-в'єтнамськими військами проти Ляосу, але ствердила, що північний В'єтнам постачає партизанам зброю, виряд та політичних агітаторів і що операції партизанів є керовані з одного центру. Тому, що сам факт приїзду до Ляосу згаданої Підкомісії ОН вплинув заспокоююче на відносини в Ляосі, виринула думка встановити постійну обсерваційну місію ОН в Ляосі, як це зробив був Гаммершилд в Йорданії під час тамошньої минулорічної кризи. Совєти цьому спротивилися, однак Гаммершилд всетаки виїхав до Ляосу і тепер здійснює свій плян. Він заявив, що Сакарі Туоміоя буде в Ляосі його персональним репрезентантом, який має „перевірити економічну ситуацію" в Ляосі, поскільки вона вимагає дальшої допомоги. Однак уповноваження, що їх Гаммершилд залишить тому допломатові, будуть багато ширші, ніж тільки економічної натури. Туоміоя має залишитись в Ляосі тим часом чотири тижні, але цей термін — за твердженням преси — буде напевне продовжений. Сакарі Туоміоя був фінським міністром фінансів, потім торгівлі, міністром закордонних справ та в рр. 1953 - 54 прем'єром Фінляндії. Він був теж губернатором фінського державного банку та фінським амбасадором у Лондоні, ото ж належить до видатних і досвідчених міжнародних дипломатів з високою економічною освітою. Гаммершилд повернеться з Ляосу, мабуть, під кінець цього тижня. Рада Безпеки ОН не збереться раніше, поки він захоче скласти на ній своє звідомлення. Також 4-членна Підкомісія Ради Безпеки, яка їздила була до Ляосу, ще формально не склала свого звідомлення, яке проте стало вже відоме членам ОН.

Парляментаристи-науковці 15-х країн НАТО радитимуть у Вашингтоні

Вашингтон. — У цьому тижні відбудеться у Вашингтоні 5-денна конференція науковців - парляментаристів з північно - атлянтійського пакту но - атлянтійськоог пакту (НАТО). Формально це буде Науково - технічна Комісія Парляментарної Конференції НАТО. Сподіваються приїзду коло 150 делеґатів. Головою тієї Комісії є американський сенатор Генрі М. Джексон. Він склав заяву, за якою твердить, що НАТО мусить скласти свою докладну програму у відношенні до міжплянетних просторів. Їх технічне обслідування вимагає великих фондів і тому покищо воно зосереджується в кількох нечисленних державах, але — як заявив Джексон — всі країни НАТО мають великих учених, які можуть і повинні допомогти в ділі наукових дослідів над міжплянетними просторами та складенні плянів щодо використання тих просторів не тільки з погляду військових можливостей.

Уряд плянує окрему конференцію для запобігання страйкам

Вашингтон. — Голова Американської Федерації Праці Конґресу Індустрійних Організацій Джорж Міні 9-го листопада вислав був окремого листа до Президента, в якому пропонував, щоб Білий Дім скликав окрему конференцію, яка старалася б про те, щоб не повторився такий коштовний страйк, як недавній страйк сталеварів, який тривав 4 місяці і не приніс жодної розв'язки, бо після 80-ти днів судової заборони страйк може продовжуватися, якщо не буде заключений новий договір. У відповідь на цього листа Президент поручив секретареві праці Джеймсові П. Мічеллеві, щоб нав'язав контакт із робітничими організаціями та підприємцями, щоб випрацювати „провідні пункти гармонійного і справедливого відношення між світом праці і світом працедавців". Міні сказав, що така спільна конференція є конечна тому, що СССР загрожує вільному світові, і що Конґрес плянує ухвалити закон про те, щоб уряд міг мати більший вплив на переговори між робітниками і працедавцями в справі заключування нових контрактів про працю.

Директор Центральної Розвідчої Аґенції про совєтські економічні амбіції

Вашингтон. — Директор Центральної Розвідчої Аґенції Аллен В. Доллес зізнавав в Конґресовій Комісії і заявив, що совєтський прем'єр Хрущов закликає ЗДА і вільний світ до „коекзистенції", бо він хоче здійснити свій семирічний плян, щоб випродукувати більше консумпційних товарів, яких у СССР населення не має і терпить нужду. Доллес казав, що не можна поважно брати заяви Хрущова про те, що СССР за кілька там років дожене або й пережене ЗДА в такій чи такій продукції, але він сказав, що треба поважно дивитися на ті совєтські економічні амбіції, хоч вони тепер покищо є чистою пропаґандою. Долес сказав дослівно: „Якщо продукція в СССР впродовж найближчої декади буде збільшуватись по 8 або 9% річно, як це вони тепер передбачають, то в 1970 році вона не дуже то буде відставати він нас, коли ми в тому самому часі не збільшимо темпа зросту нашої продукції". Доллес гадає, що американська економія в останніх роках зростала на 3% річно.

УКРАЇНЦІ МОНТРЕАЛЮ ВІДЗНАЧИЛИ 65-РІЧЧЯ УНСОЮЗУ

Монтреал, Канада. — 65-річчя заснування Українського Народного Союзу, що його відзначили і дальше відзначають відповідними зібраннями та імпрезами численні Українські Громади по цей і по той бік ріки св. Лаврентія, мало минулої суботи і неділі, 14 і 15-го листопада, свій відгомін також у цьому „Парижі Канади" — як називають Монтреал, столицю французької Канади, горді мешканці того одного з найкращих міст на північно-американському континенті. Скільки є українців в Монтреалю? Точно ніхто не знає, одні кажуть 12,000, а інші нараховують їх вдвоє стільки. В кожному разі всч. Микола Кошнірик, народжений в Канаді парох одної з місцевих українських католицьких церков, заявив на проповіді, що його парафія має 700 українських родин, які він закликав дбайливо перестерігати свій український обряд. Відзначування 65-річчя УНСоюзу почалось практично вже в суботу, 14-го листопада, організаційними нарадами представників місцевих і довколишніх Відділів УНСоюзу, зорганізованих в Окружний Комітет, що його очолює енерґійний інж. М. Граб, який і проводив нарадами та який, разом з іншими членами управи Комітету та поодиноких Відділів, був головним організатором імпрез. У нарадах взяли участь. Відд. УНС чч. 471, 473, 432, 465, і 434. Організ. справи реферував гол. секретар УНС д-р Ярослав Падох, а активну участь в цих нарадах взяли також гол. радний та екзекутивний секретар Канадійської Канцелярії УНС з Торонта п. Б. Зорич, що приїхав в товаристві ентузіястичного союзового піонера, голови найбільшого в Канаді 432-го Відділу УНС п. М. Моти, організатор УНС мґр. Іван Скочиляс, що саме тепер намагається охопити організаційними рямками УНСоюз монтреальської округи, та ред. А. Драган. В оживленій дискусії, в якій забирали голос пп. В. Цибала, Й. Чайківський, П. Дубас, п. Зілінка, М. Андрусяк, п. Захарчук, М. Черешневський, Ю. Дзява, І. Лукіян, П. Мельник та інші, вияснено багато інтересних проблем, зв'язаних з ростом і розвитком УНСоюзу на канадійському терені в започаткованому відкриттям Канадійської Канцелярії новому етапі. Наради відбулися ввечорі в залі дому УНО, в якій чергового дня, в неділю 15-листопада по полудні, відбулася ювілейна імпреза, з виступами промовців та хору „Україна" під дириґентурою проф. Нестора Городовенка. Започаткував імпрезу голова Окружного Комітету Відділів УНС інж. М. Граб коротким привітальним словом, а короткі промови виголосили д-р Я. Падох, п. Б. Зорич, мґр. Іван Скочиляс і ред. А. Драган, з'ясовуючи в них дотеперішній розвиток і досягнення УНСоюзу в багатьох ділянках, як і можливості та потреби його дальшого розвитку, зокрема на канадійському терені. Хор „Україна" під проводом свого славного дириґента та при фортепіяновому акомпаніяменті Зої Почаївської відспівав пісні: „Ой горе тій чайці", „Повій вітре", лемківську пісню „Одкай солненько сходить"', записану Демуцьким народну пісні „Чорноморець" та Людкевича „Далека ти" і „Вічний революціонер" Після імпрези, в долішній залі дому УНО відбулась ще зустріч союзовців, під час якої відбулися розмови на актуальні теми.

Сенатор Джевітс за допущення політичних емігрантів до ЗДА

Ню Йорк. — Сенатор — республіканець Джекоб К. Джевітс промовляв на зборах 700колишніх втікачів із Німеччини від нацизму, які гуртуються коло тижневика в німецькій мові „Афбау", і сказав, що американська політика терпить на тому, що Конґрес з року на рік зволікає прийняти новий закон про допущення до ЗДА більшої скількости політичних втікачів. Сен. Джевітс казав, що в цій справі більше зробили такі держави як Франція, Австралія, Бразилія, Швеція Нова Зеляндія і Венесуеля. На прийнятті в готелі Вандорф-Асторія передали сенаторові Джейвітсові нагороду імені Ф. Д. Рузвельта. Присутні при цьому були Ф. Рузвельт, голова Світового Жидівського Конґресу д-р Нагум Ґолдман і редактор „Афбау"' д-р Манфельд Георґе. Посадник Вагнер ґратулював редакції „Афбау" за її працю для жидівської громади, яка говорить німецькою мовою.

Громада в Клівленді відзначила Листопадові Роковини

Клівленд. — Влаштована в неділю дня 15 листопада комітетом Українських Злучених Організацій — Відділ УККА в Клівленді святочна академія для відзначення 41-их роковин Листопадового Зриву та на закінчення 250-ліття державного чину Гетьмана Івана Мазепи і 20-ліття зриву Карпатської України до самостійного життя пройшла з повним успіхом і при масовій участі громадянства. Вікрив академію святочною промовою адвокат О. Малицький і святочну доповідь на тему „Від Полтави до Карпатської України" виголосив проф. Михайло Пап. На дальшу програму склалися виступи хору „Дніпро" під керівництвом дириґента Євгена Садовського, декламація п-ні Софії Бурої і листопадова інсценізація виведена під проводом п-ні Володимири Кавки. Уся програма академії проходила під гаслом „Україна в боротьбі за суверенність".

Звеличники де Ґоля не вдоволені його політикою супроти Альжиру

Париж. — Сформована рік тому т. зв. Унія для Нової Республіки, як політична партія звеличників президента Шарля де Ґоля, відбула в минулу суботу й неділю 14 і 15 ц. м. свій перший конґрес з участю 1,800 делеґатів. Головною фіґурою на тому конґресі і головним промовцем був колишній депутат французького парляменту, теперішній міністер для справ атомової енерґії і Сагари, — Жак Сустель. Хоч він обережно оминав слово „інтеґрація" та „францизація", проте зовсім недвозначно висловлювався проти всякої іншої розв"язки проблеми Альжиру та проти всього, що могло б послабити інтеґральний і нерозривний зв'язок Альжиру з Францією. Він знаходив одобрення збоку величезної більшости приявних. Ті де-ґолісти, які перестерігали проти того, щоб їх партія перерішувала вислід плебісциту, що його де Ґоль обіцяв Альжирові, не знаходили зрозуміння. Все ж, всі приявні були, здається, свідомі, що кожний з них зокрема та як організація, залежні від особи свого лідера де Ґоля, тому кожний з них деклярував у своєму виступі повну льояльність де Ґолеві. Ту льояльність та відданість де Ґолеві підкреслено теж у прийнятій резолюції.

У. К. В. „ПЛАЙ" У НОВОМУ ВІДБИВАНКОВОМУ СЕЗОНІ

Команда Українського Відбиванкового Клюбу „Плай" з Ню Йорку зі своїм головою та опікуном інж. М. Лепкалюком, яка в наступну суботу візьме участь у відбиванковому турнірі в Торонті, влаштованому Естонським Клюбом в приміщеннях УМСА.

В АМЕРИЦІ

Ніксон обороняє становище Президента в справі продовження заборони переводити пробні атомові експльозії. Він заявив, що люди, які вимагають продовжувати пробні експльозії, роблять це тому, що не уявляють собі всього страхіття атомової зброї. Ніксон нікого не згадував на ім'я. Пробних експльозій вимагали недавно колишній президент Гаррі С. Труман і майбутній противник Ніксона в кандидатурі на президента губернатор Нелсон А. Рокефеллер.

● Учитель середньої школи у Фріголді, Н. Дж., Мелвіл С. Віллет заявив, що його учні не осуджували ошуканств на телевізії, бо, мовляв, обман є оправданий, коли за нього не можна судово карати. Та коли учитель переводячи „тести", поклав для трьох учнів готові відповіді на запити і вони, скориставши з тих відповідей, дістали оцінку 100, а решта учнів 25 до 35, тоді вся кляса ствердила, що ошуканство на телевізії — неморальне.

● В найдавніших часах люди могли передбачати погоду принаймні на один день вперед. Тепер метеорологічні стації — не завжди точно — передбачають погоду на п'ять днів вперед., а федеральне бюро погоди для окремих районів країни укладає прогнозу поготи на цілий місяць. Метеоролог д-р Карл Густаф Россбі вважає, що досліди космічних просторів розкривають широкі можливості передбачати погоду націлий місяць наперед на основі матеріялів, які збирають штучні сателіти.

● На зборах лікарів у Вашинґтоні ствердили, що найновіші ліки з успіхом продовжують життя жертв недуги крови так званої левкомії. Д-р Еміль Фрейрейн із Крайового Інституту Здоров'я сказав журналістам, що 95% дітей, хворих на левкомію, жили пересічно на 12 місяців довше, а 5 відсотків дітей, організм яких не реаґував на нові ліки, жили тільки один місяць. Перед 1948 роком, тобто перед винаходом нових ліків, діти, хворі на левкомію, пересічно жили по 3 місяці.

У СВІТІ

● У Парижі, минулої середи, у День Поляглих, французькі ветерани відсепарувались від участи в офіційному святкуванні, що йому проводив президент Шарль де Ґоль, і відбули свою окрему параду перед могилою Невідомого Вояка. Їхні делеґати не були приявні на трибуні, на якій де Ґоль з генераліцією і членами уряду приймав дефіляду. Організація ветеранів у Франції обурена на де Ґоля за обниження ветеранських пенсій.

● Совєтський письменник Сергей Воронін стягнув на себе гостру критику ревних оборонців „марксистської лінії" в літературі за оповідання „Місце мого народження", надруковане в редаґованому ним журналі „Нева" в Ленінґраді. У тому оповіданні комуніст прощає своєму колишньому приятелеві службу під час війни в німецькій армії.

● Французькі екстремісти в Альжирі влаштували минулого тижня демонстрацію проти де Ґоля та інших „зрадників" справи французьких колоністів в Альжирі, але — не мали успіху. Число демонстрантів ваґалося між 500 і 2,000. Не було ніякого поважного промовця. Підлітки кричали: „Де Ґоля на шибеницю". Поліція і військо старалися не допустити до поважного зудару і делікатно, але рішуче демонстрантів розігнали.

● Між Францією й Італією, з двох протилежних кінців, почали прокопувати тунель під найвищою горою Альп Монт Блянком. Тунель матиме 7 1/4 милі довжини, і 7 стіп ширини і коштуватиме $30 мільйонів. Його мають скінчити в 1961 р.

● У Франкфурті, в Західній Німеччині, зголосився до властей пошукуваний від 1947 р. д-р Вернер Гайде, колишній професор медицини у Вюрцбурґському університеті, який брав участь в ліквідації тисяч умово-хворих „задля поліпшення ґерманської раси". В 1947 р. він був арештований, але втік і переховувався аж до теперішнього часу.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СПРАВА ЧЕСТИ І ПОВИННОСТИ

У половині минулого тижня, 11-го листопада американський нарід і ми з ним відзначили День Ветерана, що його встановлено кілька років тому замість Дня Перемир'я, коли Америка відзначала закінчення першої світової війни. Усі культурні народи, які дорожать своїм минулим, ставляться з окремою увагою до тих, хто своїм життям і своєю кров'ю боронив волю свого народу. Справою чести й повинности кожного народу є саме ця увага до ветеранів, але тим більшою справою чести і повинности кожного народу є відповідна опіка над ветеранами - інвалідами.

До українських традицій, очевидно в умовах їх вільного плекання, належить особлива увага до ветеранів - інвалідів упродовж місяця листопада. Ця традиція розвинулась в обставинах, правда, поневолення, але все ж таки деякого лібералізму під Польщею в Західній Україні у зв'язку з Листопадовим Зривом до волі і незалежности тієї частини української землі. Із Західньої України ця славна традиція перейшла і на українську спільноту в Америці, для якої листопад, як місяць допомоги українським інвалідам, є вже самозрозумілим і записав досить поважними жертвами на ту ціль одну із славніших сторінок її історії.

Цю славну традицію ми повинні розвивати й скріплювати, бо маємо на це всі можливості. Між нами, як і на інших континентах, живе цілий ряд ветеранів - інвалідів, почесних членів нашої спільноти і нашого народу, за який вони проливали свою кров. Близни на їх тілі, винесені з боротьби за кращу долю нашого нараду, повинні боліти нам усім, і ми можемо й мусимо цей біль бодай злагіднити нашими найщедрішими пожертвами на допомогу цим нашим інвалідам.

Практично цією допомогою займається від років, в порозумінні з нашою політичною репрезентацією, Українським Конґресовим Комітетом і при співпраці з нашою харитативно - допомоговою централею, Злученим Українським Американським Допомоговим Комітетом, наша центральна кобматантська організація, Об'єднання бувших Вояків Українців в Америці, відоме під скороченою назвою ОбВУА, з Суспільною Службою, де співпрацюють всі наші кобатантські організації.

Пам'ятаймо про наших інвалідів завжди, пам'ятаймо про них зокрема в місяці листопаді. Допомога нашим інвалідам — це справа нашої чести і повинности.

НА ОВИДІ МИР В АЛЬЖИРІ

1-го листопада 1954 року в саме полудне кілька альжирських арабів обстріляли французьку військову станицю в місцевості Хрубс коло міста Константина в східньому Альжирі. Вояки відповіли стрілами, і напасники втекли. Ніхто тоді не здавав собі справи, що ця ніби незначна подія була початком революційно - терористичної і партизанської війни мусульманських націоналістів проти французького правління. 1-го листопада ц. р. вона ввійшла в шостий рік свого тривання. Тепер в Альжирі стоїть півмільйонова французька армія, 100,000 допоміжних мусульманських частин і багато тисяч поліції. Повстанці твердять, що вони мають 100,000 вишколеного війська. Французи оспорюють цю цифру, окреслюючи „тверде ядро" партизанів на 15,000 плюс резерви. Але не перечать, що війна коштує Франції вже понад 6 більйонів долярів.

Протягом минулих п'яти років згинуло у тій війні близько 150,000 військовиків і цивільних — за французьким офіційним підрахунком, та коло 1,000,000 за твердженням арабів. Уже три роки тому французький генеральний губернатор Роберт Лякост говорив про „останню чверть години бунтарського руху". Коли нині зросли шанси, що війна в Альжирі дійсно добігає до кінця, то є це наслідком свідомости, що тієї війни не можна виграти на бойовищі. Під тиском цієї правди французький президент Шарль де Ґоль признав 16-го вересня ц. р. право самовизначення для народу Альжиру. В минулий вівторок 10-го ц. м. він поширив ту свою пропозицію, запевнивши, що плебісцит в Альжирі відбудеться з повною свободою для виборців, і що альжирські націоналісти дістануть змогу висловитись про умови плебісциту. І він удруге закликав лідерів мусульмансько - альжирського націоналістичного руху приїхати до Парижу для переговорів про закінчення бойових дій, запевняючи їм особисту безпеку та висловлюючи компліменти на адресу їх хоробрости і патріотизму.

Президент Тунісії, де альжирські націоналісти мають свою головну кватиру, звернувся до них з публічним закликом — прийняти оферту де Ґоля. Він ствердив, що „обидві сторони прагнуть миру". Це прагнення заглушило голоси протестів французьких колоністів - екстремістів. Замирення в Альжирі буде перемогою здорового глузду, французького президента, західньої дипломатії і альжирських патріотів.

КАПІТУЛЯЦІЯ ҐОМУЛКИ

Започатковані два тижні тому Владиславом Ґомулкою зміни на урядових і провідних партійних становищах у Польщі продовжуються, і черговим, дуже характеристичним виявом „ліквідації жовтня" (значить, ліберальнішого курсу у партійній політиці) є призначення ген. Казимира Віташевського, одного з найбільш фанатичних сталінців, на заступника шефа штабу армії і керівника військової розвідки. З другого боку, з цими змінами пов'язані й деякі зовнішньополітичні акти, зокрема видалення з Польщі бельгійської дипломатки (аташе бельгійської амбасади у Варшаві) Марії Е. Ґрейндль-Четвертинської за пересилання закордон інформацій про вимоги польського комуністичного уряду в справі усунення єпископа Качмарека, як теж наказ про видалення кореспондента „Ню Йорк Таймсу" А. Розенталя за його „надто основні" кореспонденції про загострення внутрішньої ситуації у Польщі і про причини та наслідки теперішніх змін.

А. Розенталь, як кореспондент „Ню Йорк Таймсу", перебував у Польщі від червня 1957 р. і його кореспонденції зазначалися доброю поінформованістю та знанням внутрішніх відносин у тій країні. Востаннє, у зв'язку з змінами на урядових і партійних становищах, він цікаво і яскраво насвітлив капітуляційну у відношенні до „сталіністів" (прихильників гострого партійного курсу) політики Ґомулки і водночас із цим підкреслив ізольованість Ґомулки від суспільства і партійних кіл, що його досі підтримували. Кореспонденції Розенталя мали той наслідок, що в четвер 12-го листопада його викликали до міністерства закордонних справ і передали вимогу покинути негайно країну, мотивуючи це тим, що він „надто глибоко насвітлював внутрішню ситуацію в Польщі" і що польський уряд не може толерувати такого роду журналістичного інформування про його політику і заходи.

Водночас із цим нестосованим досі намаганням польського комуністичного уряду впливати з допомогою репресій на зміст кореспонденцій, висиланих закордон, загострено внутрішню цензуру, яка охоплює вже не тільки пресу та літературу, але й образотворче мистецтво, кіно і театр. Урядово - партійне бюро контролі преси, видавництв, кіна та театру почало стосувати такі самі адміністраційно - цензурні методи, які стосовано ще за Берута до жовтня 1956 року. Книжки і журнали з сумнівним змістом ідуть на знищення (їх просто переробляють на папір), знищують також і фільми. Недавно навіть покарано 3-ма роками в'язниці молодого поета, який відважився написати вірша про познанські заворушення 1956 року.

Але найбільше уваги серед польського суспільства і закордоном викликають нові зміни у партійному й державному проводі. Особливо багато коментарів викликала резиґнація Юрія Моравського із членства в партійному секретаріяті, найвищому проводі Польської Об'єднаної Робітничої Партії (ПОРП). Моравського вважали досі за одного б найближчих „соратників" Ґомулки і провідника т. зв. „ґвардії", що до неї належали прихильники „жовтневого" (ліберального) курсу в уряді і в проводі партії, зокрема міністер оборони ген. Маріян Спихальський, його заступник ген. Януш Заржицький, ген. Комар та інші. Резиґнація Моравського стала зараз же приводом до здогадів про неминучість змін також у військовому проводі, і ці здогади були підтверджені найменуванням ген. Віташевського на становище керівника військової розвідки, що сталося 11-го листопада ц. р. Згідно з інформаціями А. Розенталя, видаленого на другий же день, 12-го листопада, з Польщі, ген. Казимир Віташевський є один із найбільш завзятих і переконаних сталіністів у Польщі. Востаннє був він польським амбасадором у Празі, на яке то становище був здеґрадований після жовтня 1956 року, значить, після приходу до влади Ґомулки. До того часу він був заступником міністра оборони і головним політичним комісаром армії, найбільш довіреною людиною тодішнього міністра оборони Польщі, советського маршала Константина Рокосовського. Роки другої світової війни Віташевський перебув у Совєтському Союзі, приготовляючись там до виконування майбутніх завдань у комуністичній Польщі. За свою безоглядність і жорстокість вже тоді здобув прозвисько „генерал Ґазрурка". Із свого впливового становища в головному командуванні польської армії Віташевський мусів в жовтні 1956 року, після приходу Ґомулки, уступити передаючи свій пост ген. Маріянові Спихальському, теперішньому міністрові оборони. Тому з поворотом Віташевського до влади пов'язують у політичних колах і можливість недалекої вже димісії ген. Спихальського із становища міністра оборони, що так само, як і Ґомулка, за режиму сталіністів у Польщі, був в'язнений і важко тортурований.

Реактивування ген. Віташевського і покликання до уряду таких „сталіністів", як [illegible]льський і Тулодєцький, інтерпретують як капітуляцію Ґомулки перед польською партійною опозицією і перед Москвою, яка через свого амбасадора Абрасімова намагається чимраз більше встрявати у внутрішні справи Польщі.

СТЕПОВИЙ ТРУНОК

Гарно як в духмяному
просторі! —
Вибігло з-за пагорба село,
Материнки цвіт на косогорі,
Ставу очеретяне крило.
Степові дороги і стежини,
Вибалки, перелієки, гаї,
Де в кущах прив'ялої ожини
Віддзвеніли пізні солов'ї.
Де у плавнях на гусей засаду
Влаштував дідусь мій на зорі;
І димок од зогнища
над садом;
І „курли" тривожне угорі.
Там промчав у поле
від загаття,
Наче вершник, вітер
буйногрив,
Вихравши жарину із багаття,
Він ліси багрянцем запалив.
Зажовтіли верби русокосі,
І тополі, й велетні-дуби
В заозер'ї —
там, де ходить осінь
З кошиком по глід і по гриби...

— — — — — — — —

Золотої осени начало
Всюди бачу, всюди впізнаю...
Перелітним птахом
прокричало
Вересом запахло у гаю.

ЛЕОНІД ТЕНДЮК

Микола Чировський

СОВЄТСЬКО - АМЕРИКАНСЬКИЙ ТОВАРООБМІН

Проблема совєтсько - американського товарообміну, хоч зі своєї природи питання економічне, в діяспорі всесвітньої розгри сил господарського індивідуалізму і господарського колективізму, є суто політичною. Розуміється, що відокремити політичні і економічні питання — річ дуже важлива. Вони завжди тісно між собою пов'язані, зокрема в міжнародних відносинах. І в цьому полягає основа труднощів у розвитку торговельних взаємин між СССР і ЗДА, тим більше, що політична і господарська побудова цих двох світових потуг діяметрально протилежна. І це не тільки тому, що по той бік залізної заслони, (яка, зрештою, подекуди перержавіла і продравилась неподільно панує система державного капіталізму, а по цей бік — система приватного капіталізму. Розбіжність інтересів цих двох країн передусім в тому, що в Америці політика стоїть на послугах приватних господарських інтересів споживача, робітника і промисловця, а в Росії економіка вислуговується політичним інтересам московсько - большевицького імперіялізму. Щоб товарообмін і взагалі господарська співпраця між різними країнами як слід розвивалися і наростали, вони мусять базуватися на обопільній користі. А тому, що в основі американсько - совєтської торгівлі елементу такої обопільної користи немає через розбіжність політично-господарських систем, вигляди на таку торгівлю, об'єктивно беручи, невеликі.

Переходячи від загального ствердження до детальнішого розглядання проблеми, треба передусім відповісти на такі два питання: чого сподівається СССР, а чого ЗДА від можливости збільшення своєї господарської співпраці?

І так, коли Хрущов був в Америці він щораз повертався до цього самого питання і закликав до більшого товарообміну. Від початків своєї історії Совєти намагалися розвинути свою індустрію і воєнний потенціял. До сьогодні справа не змінилася. В рямах семирічки знову наголошенні важка і воєнна промисловість разом з гаслом: „догнати і перегнати Америку. За офіціяльними звідомленнями плян реалізується незадовільно. Большевикам треба американських машин, фабричного устаткування і синтетичних фабрикатів, щоб підтягти виконання семирічного пляну на вищий рівень. Передусім вони хотіли б закуповувати цілі індустріяльні заклади, перевозити їх до СССР і там продукувати машини та синтетики. Зокрема, вони заінтересовані в таких улаштуваннях, індустріяльних процесах і синтетичних фабрикатах, які мають стратегічне значення. Що більше, хочуть це все дістати на кредит, щоб пізніше, правдоподібно, згідно із своїми традиціями, відпекатися від своїх фінансових зобов'язань.

Спираючись на базі господарського пляну, большевики бажають не тривкого й органічного товарообміну, але доривочної закупівлі, щоб латати свої внутрішні господарські недомагання. Вони не заінтересовані в продажу і експорті вичислених товарів, і відкидають будь-якої форми інвестицій американського капіталу в СССР.

До цього всього вістря семирічки спрямовані проти Америки. Фіґурально, в заключних цифрах збільшення господарського потенціялу Совєтського Союзу, семирічний плян зовсім нереальний. Але він, як напрямні для максимального використання і напруження виробничих можливостей народного господарства СССР в 42-річному змагові будувати російську імперію засобом економічного колективізму, не то що цілком реальний, але й загрозливо небезпечний для цілого вільного світу взагалі, а для економіки ЗДА зокрема. Господарський потенціял Совєтського Союзу, збільшений в рямцях семирічки, буде зужитий у великій мірі для господарського послаблення Заходу, а передусім для торпедування американських економічних інтересів на світових ринках. Тому совєтсько-американський товарообмін на совєтських умовинах є для нашої країни безглуздям.

Чого ж Америка хоче із збільшенням торгівлі з СССР? Насамперед технічний поступ в Америці збільшує американське виробництво з дня на день, і то понад консумпційні можливості країни. Економіка ЗДА щораз більше заінтересована в міжнародній господарській співпраці, щоб здобути для себе нові ринки експорту, нові можливості сировини і збільшення закордонних інвестицій. Але большевики, як це було сказано, хочуть не тільки американських фабрикатів, — вони хочуть закуповувати цілі фабрики, переймати найновіші американські здобутки в ділянці технологічних процесів. Проте, в інтересі Америки таки задержати ці здобутки для себе, і продукуючи вдома підносити затрудючи вдома, підносити затруднення, а не допомагати Совєтам в реалізації їхньої семирічки.

Побіч цього збоку Америки є ще деякі, чисто технічного характеру, перепони для товарообміну з Совєтським Союзом. Поперше, т. зв. Бетл Акт забороняє ЗДА давати кредит будь-якій країні, що може бути потенціяльним ворогом Америки. Подруге, т. зв. Джансон Акт не дозволяє приділювати довготермінового приватного кредиту тим країнам, які в минулому не вив'язалися солідно із заборгованости. А Совєти мають такі прогріхи за собою. З-передреволюційних часів СССР не сплатив 573 мільйонів долярів царських зобов'язань, а з часу другої світової війни винен багато більше як 2 більйони долярів, хоч уряд ЗДА зменшив цей борг лендлізу до 800 мільйонів долярів. Коли б Совєти виконали свої зобов'язання або платили хоч тепер готівкою за свої закупи в Америці, тоді б справа товарообміну між цими країнами представлялася б куди простіше. Але в Москві думають інакше. І ще одна технічна трудність. Американський уряд, в інтересі безпеки країни, заборонив експорт стратегічно - військових матеріялів. А саме в цих стратегічно - воєнних матеріялах СССР передусім заінтересований.

Совєтський Союз широко відомий із своєї несолідности у виконуванні господарських зобов'язань супроти різних країн. Большевики обшахрували Єгипет два рази за одним махом, доставляючи Насерові перестарілу й вибраковану зброю взаміну за єгипетську бавовну, яку згодом продали Франції за ціну нижчу від Єгипетської ринкової. Бірмі доставляли цемент з опізненням, в дощовий період, внаслідок чого вся доставa була знищена. Зобов'язавшись доставити зброю Ізраїлеві, Совєти стримали її якраз в час атаки на Єгипет. Сателітні країни платять СССР за совєтський експорт на 16% більше, а дістають за свої продукти на 18% менше в порівнянні з цінами на світових ринках.

Усі ті моменти не віщують великого успіху для совєтсько - американського товарообміну, хоч намагання збільшити його йдуть із обидвох сторін. В дійсності цей волюмен зріс у 1959 р. майже вдвоє, в порівнянні із роком 1958, коли долярова вартість цього обміну становила 17,5 мільйона долярів. Це смішно малий обмін, коли порівняти, що американський товарообмін із канадою сягає шістьох більйонів долярів, із Англією — 1,700,000,000, із Францією — 800,000,000, з Японією понад одного більйона і навіть з маленькою Голляндією — 600,000,000 долярів.

І хоч зматеріялізовані американські капіталісти будь-що-будь стараються збільшити торгівлю з СССР і в ім'я цього всміхались до Хрущова, таки здоровий глузд не загубився ще в Америці. Уряд, і публічна опінія, і організоване робітництво як слід розцінюють небезпеку непродуманої економічної співпраці із СССР.

М. Ковальський

ХРУЩОВ І СТАЛІН

Сьогодні Нікіта Хрущов хоче грати ролю „янгола миру" і гасає по цілому світу з оливковою гілкою. І у світі знаходяться люди, які починають вірити у „мирні" наміри Нікіти Хрущова. Ми ж хочемо подати зараз про те, який був Нікіта Хрущов двадцять один рік тому, себто тоді, коли він був першим секретарем КПУ, інакше кажучи довіреною особою Сталіна Джуґашвілі на Україні.

Перед нами „Вісті Центрального Виконавчого Комітету УССР" ч. 114 за суботу 25-го червня 1938 року. На 3-ій сторінці читаємо:

„Наш Перший Кандидат — ВЕЛИКИЙ СТАЛІН. Промова тов. М. С. Хрущова на передвиборчому мітингу. Сталінської виборчої округи м. Києва 24 червня 1938 року".

Можливо, що Нікіта Сергійович забув цей виступ, коли він аґітував перед українськими трудящими, щоб вони під час виборів до Верховного Совєту УССР голосували за „великого Сталіна". Візьмімо кілька уривків з цієї його промови:

„Товариші, через день — 26 червня — всі виборці Сталінської виборчої округи міста Києва підуть до виборчих урн і віддадуть свої голоси за першого кандидата українського народу в депутати Верховної Ради УССР, за вождя народів, за великого Сталіна" (бурхливі оплески)".

„Вам, товариші, випала особлива честь голосувати безпосередньо за товариша Сталіна. (Оплески). Ви одержите бюлетень з іменем людини, яка завжди боролася і бореться за краще життя всього людства. Всі робітники, колгоспники, селяни, службовці України будуть голосувати по своїх виборчих округах, в своїх виборчих дільницях за кандидатів блоку комуністів і безпартійних, за вірних синів українського народу, але яке б прізвище в їх бюлетені не значилося, вони опускатимуть свої бюлетені з ім'ям кандидата своєї виборчої округи, але з думкою про Великого Сталіна (бурхливі оплески) . . ."

„Товариші, голосуючи за кандидатів блоку комуністів і безпартійних, голосуючи за вождя нашої партії і народу — за Великого Сталіна, ми тим самим будемо голосувати за політику більшовицької партії, за наш радянський лад, за соціялізм (бурхливі оплески) . . ."

„Голосуючи за кандидатів блоку комуністів і безпартійних, ми голосуємо за нерозривний зв'язок Української республіки з братніми республіками Радянського Союзу і насамперед за найтісніший зв'язок із старшою сестрою серед рівних — з великою Російською Радянською Федеративною Соціялістичною Республікою, за зміцнення братніх зв'язків з великим російським народом (бурхливі оплески) . . ."

І так далі, і так далі! Як бачимо, Нікіта Хрущов, вправний мітинґовий промовець, добре справлявся із своїм завданням — довіреної особи Сталіна на Україні. Двадцять один рік тому у цій промові він виклав не тільки свої вірнопідданчі почуття до свого протектора, але й програму своєї діяльности, яка не різниться від партійної політики на Україні і сьогодні. Особливо в напрямку „зміцнення братніх зв'язків з великим російським народом". Ті самі вирази, те саме наставлення і, до речі скажемо, ті самі організовані оплески.

У цьому панегірику для Сталіна і для російського народу Хрущов не пошкодував свого аґітаційного таланту. Закінчення його промови, яке мало тоді і має тепер програмне значення, теж дуже цікаве:

„Ми голосуємо за тебе, наш великий Сталін, за тебе, геніяльного соратника і друга великого Леніна".

„Ми голосуємо за тебе, товариш Сталін, за того, хто вкупі з Леніним будував нашу більшовицьку партію, хто привів її до перемоги".

„Ми голосуємо за тебе тому, що в тяжкі роки для українського народу, коли ополчилися проти українського народу петлюрівщина, гетьманщина, польські пани і німецькі барони, коли вороги знущалися над українським народом, в цей час прийшла допомога збоку російського народу, і ми знаємо, що цю допомогу прислала партія більшовиків, прислав Ленін і ти, товариш Сталін".

„Зараз, коли ми розкрили мерзенні махінації буржуазних націоналістів — любченків, затонських, хвиль і інших мерзотників, які дозволяли собі торгувати Україною, продавати український народ в кабалу польським поміщикам, польським капіталістам, німецьким поміщикам і німецьким капіталістам, ми знаємо, що в розкритті цих мерзотників брав найпалкішу участь ти, наш Сталін, ми дякуємо і вітаємо партію більшовиків, тебе, великий Сталін, і твого учня Миколу Івановича Єжова, який своєю більшовицькою роботою знищив цих гадів . . . І ми, товариш Сталін, голосуючи за тебе, як за свого кандидата до Верховної Ради України, голосуємо за тебе, як за свого вождя, ми голосуємо за тебе, як за представника українського народу".

Сьогодні ця промова, виголошена в Києві 24-го червня 1938 року, є одним із документів, які розкривають істоту Нікіти Хрущова. Треба було аж XX партійного з'їзду, і то скликаного через два роки після смерти „великого" Сталіна, щоб Хрущов зрікся свого пана і признався, що він мусів танцювати гопака на наказ Сталіна.

Тоді Нікіта Хрущов кадив не тільки Сталінові, але і його „кращому учневі" Єжову, цьому найлютішому з найлютіших. І співав ці дитирамби якраз у криваву пору єжовщини.

Тому напрошується само собою законне питання: коли Хрущов був щирим? Тоді, у 1938 році, коли плазував перет „великим" Сталіним і його „кращим учнем" Єжовим, чи тепер, коли є першим секретарем компартії Совєтського Союзу і його прем'єрміністром? Нам видається, що ні тоді, ні тепер він тої людської прикмети, яка називається щирістю, не мав. І не може мати.

Іван Смолій

У ЗЕЛЕНОМУ ПІДГІР'Ї

(Повість)

(33)

Тут Федьо усміхнувся ще загадковіше, зняв шапку і завісив на цвяху, а потім висунув пакунок з-під пахви і подав Зіні.

— То для вас!

Вона тримала пакунок у руках і не розгортала, така була ошарена.
була ошарашена.

— Та подивіться! — говорив Федьо, широко розкривши рот від розкошування тією хвилиною, а його сірі, малі очі, осаджені глибоко в костистому обличчі, виявляли безмежну радість. Не бійтеся, не вкусить вас. Нич звідтам не вискочить. А може й вискочить, а чи я знаю. Тільки ся не бійте, то не бомба.

Тепер, з його усмішки, Зіна догадалася. Розгорнула газетний папір. Так воно і є. Куски мануфактури. Червоногарячі квіти. Ситець у смужки. Шовк. Панчохи . . . Казав же їй тоді під приходством, що принесе. Довго збирав, чимало наскладав усього. Та й яке красотне!

А Федьо стояв збоку і не зводив очей з дівчини, і радість що з'явилася мимохіть на її обличчі, наче опромінила його. Він блаженно усміхався, широко відкритим ротом, і руки його, не знати чому, легко піднесені, застигли в безрусі в повітрі.

Нехай знає його красна панна, який Федьо Череп! Нехай бачить, яке в нього серце, то, може, догадається, що в тому серці ся діє. А що в тому серці діється, того він уже й сам злякався. Сам уже себе боїться. Думає про ту панну відколи ввидів. Ба, коли не для пса ковбаса. Ходив, банував, зазирав вечорами у вікна, щоб хоч тінь її побачити. А по тій історії під плебанією, як тримав її в своїх руках, як притиснув до своїх грудей, запоморочило його зовсім. То з тими в кооперативі мало не побився. Міша гнівається на нього донині. Перепрошував його на другий день, як міг, але що з того.

А ті мешти, що їх вона оглядає, скільки його коштували! Пся крев Орун, той усе має ще передвоєнне. Тільки, мовить, скажи мені, для кого то має бути. І який номер. Ба, чи він знає, який номер. То ходив за нею, її слідів шукав, і ті сліди мірив, щоб угадати, який номер.

Та може недаром він так воював та побивався, бо ось тримає його красна панна в руці той кусень полотна, що за нього так з Мішею воював, тримає і не надивиться. Певно міркує, що собі пошиє. Може стане зараз приміряти до стану дівочого. Ні, не приміряє. Випустила нараз шовк з руки. Відсунула від себе.

— Ні, ні! Дякую, Федоре! Я не можу прийняти цього. Я не повинна.

Її мова урвалася, вона хитала заперечливо головою щораз повільніше, щораз непевніше. І зупинилась. І віддих затримала.

Малі очі Федя не зводилися з неї. Щось не людське в них. Яке страшне роздратування й диявольська лють!

Вона зблідла, хотіла закрити обличчя руками і боялася ворухнутися.

— То гордите мною! — повільно говорив Федьо. — Гордите хлопом! Дурень я, дурень. Але більше дурнем не буду. І ніхто мене дурити не буде. Вже мене не здурить ніхто і не впросить, аби навіть на коліна падав, аби плакав, і присягав.

— Федоре! — прошепотіла дівчина. — Федоре! Що ви говорите?

— То, що чуєте. Я такий ся вродив! Я йду просто. Як хто мені, так я йому. Ви зо мною добре, і я з вами добре, ви зо мною зле, і я з вами так само.

— Федоре, чи я заподіяла вам що лихе?

— Чи зробили? Та не зробили, не зробили.

— Ви певно образились, що не хочу від вас дарунків приймати?

— А ви би ся не образили?

— Ой, які ж бо ви! — промовила Зіна бадьоріше, перемагаючи себе. — Ви образилися. А я зовсім, Федоре, не подумала таке. Мені тільки ніяково.. Стільки всього нанесли! І грошей витратили. А я вам нічого доброго не зробила, тож не знаю, завіщо це. Пробачте мені.

Вона говорила й усміхалася навіть при цьому. Її слова й не її. Але вона мусить так говорити, вона мусить усміхатися. Коли Федьо розкаже у гніві всім про ту ніч під приходством, яка буде ганьба!

Її усмішка була жалісна, боляча. Ще хвилина, і не видержить вона, розридається нестримно. Федьо мовчав спантеличений і зачудований. Вона сміється, а в очах сльози. І кричи на таке! І гнівайся! Та як мож' гніватися! Та то як дитина. Така то його красна панна. Ще трохи, і розплачеться. А він підійде, піддержить її. Хлоп з нього грубий, дурний. А то треба говорити делікатно. Отре її сльозу. Не буде вже встидатися, що його рука тверда. Торкнеться її м'яке волосся його лиця, почує тепло її віддиху.

Але нічого з цього не збулося Федьові. І не розплакалася вона і не похитнулася. Стояла біля столу хоч жалісна, та висока, мабуть рівна з ним, і струнка. Хоч безпомічна, та недосяжна, як королівна.

— То так було мені казати, — промовив Федьо. — То 'те вигадали! Трачуся на вас! Ба, та на кого мені ся тратити? Мислите, що то слідно на мені? Подивіться!

ЛИСТОПАД --- МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ. ОПІКА І ДОПОМОГА ЦИМ ІНВАЛІДАМ --- СПРАВА НАШОЇ ЧЕСТИ І ПОВИННОСТИ!

ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ:
UKRAINIAN WAR VETERANS — 866 N.. 7th Street — PHILADELPHIA 23, Pa.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

По Річних Зборах Українського Інституту Америки в Ню Йорку

В середу 21-го жовтня відбулися у власному домі на П'ятій Евню в Ню Йорку Річні Загальні Збори Українського Інституту Америки. У зборах брали участь всі члени Головної Урави директори, індивідуальні члени та представники 15 організацій, що є членами Українського Інституту.

Зборами проводив відомий українськисй промисловець Вомодимир Джус, який, будучи фундатором і добродієм Інституту є теж його президентом. У свому звіті про діяльність Інституту від 1-го жовтня 1958 до 30-го вересня 1959 голова зазначив важливість Ротаційного Студентського Фонду, з якого вже по четвертий раз уділено студійні позики на закінчення студій та що призначена сума у висоті $10,000 вже вичерпана. Далі згадано, що в Медичному Центрі в Ню Йорку Український Інститут має до розпорядимости 2 ліжка, які приділяє потребуючим українським пацієнтам.

Голова представив присутнім дев'ятьох нових членів індивідуальних (членство на все життя з датком по $1,000), як теж представників чотирьох установ, що поперше брали участь на зборах Інституту. Спеціяльне привітання нових членів збоку голови викликало щирий відгомін у всіх присутніх.

Голова згадав про зріст виставових колекцій Інституту та в зв'язку з тим зложив щиру подяку всім тим, що помагали в роботі або допомогли до нових експонатів. Зокрема зложено щиру подяку п. Дмитрові Чорнюкові за його подаровані медалі українського двору в Західній Україні, Шевченкового рідного дому та церкви в Добрянах, повіту Стрий, де відправляв Службу Божу сл. п. Митрополит Андрей після свого висвячення. За упорядкування експонатів українського народного мистецтва сердечну подяку отримала пані Мирослава Гординська, за мікрофільмування п-ні Галя Федак (Шепарович), за улаштування експонатів і матеріялів Українського Жіночого Виставового Комітету — з приводу 1,000-ліття Християнства на Україні — оплески подяки припали паням Олі Ліс та Юлії Копчинській.

Голова ще звітував, що в Інституті відбулося 200 різних імпрез, як доповіді, конференції, зустрічі, концерти, засідання, в яких взяло участь кілька тисяч людей.

Про фінансовий стан Інституту звітував скарбник Теодор Джус. Найважливіші дати з його звіту такі: Прибуло готівкою $23,552. — Видано разом $49,118. — Активи Інституту становлять загальну суму $281,369. —

Про працю Комісії для членських справ інформував її голова п. П. Стасюк, який підкреслив переломову подію у зв'язку з приняттям 9 нових індивідуальних членів „на все життя".

Інж. Остап Балабан реферував про підготову виставки патентів українських винахідників. Цікаво слухали присутні вістку, що від 13 винахідників прибуло понад 120 експонатів (переважно патенти). Крім того подав теж подрібнішу інформацію про діяльність Ротаційного Студентського Фонду та відчитав всіх студентів, що їм уділено позики на шк. рік 1959/60.

Голова Комісії Інформації п. В. Бакад говорив про взаємини з пресою та про оголошені в пресі інформації. Зазначив про старання улаштувати курс, на якому учасники отримали б певні практичні поучення, як найкраще інвестувати свої гроші. З повним вдоволенням слухали присутні, що розіслани понад 1,200 прим. Фоменка: Українські Молоді Пісні, а зокрема вістку про те, що багато церковних громад, яким вислано згаданий співаник, надіслали оплату за співаник та що разом вплинуло до каси за ці співаники $475.

Після звітування наступила жива дискусія, в якій брали участь пп. П. Стасюк, І. Василишин, М. Пізнак, Я. Падох, В. Стек, Г. Волинець, Д. Кейн, Й. Лисогір. Дискутанти висловлювали високе признання, побажання та піддавали певні думки для майбутнього.

На два вільні місця директорів у Головній Управі перевибрано пп. Володимира Джуса та Остапа Балабана. Водночас рішено, щоб в наступному році піднести число директорів Головної Управи з 6 членів на 9.

Перед голосуванням настав цікавий момент з приводу запитання адвоката Стека, який запитав, хто має право голосувати?

Цю проблему голова В. Джус, зі згодою членів Головної Управи, розв'язав демократично, заявивши: формально статут постановляє, що право голосування мають тільки ті члени, що зложили даток в сумі $1,000, — однак це право, тобто голосування та повна участь у зборах, залишається за всіми членами та представниками установ, бо це служитиме найкраще інтересам та дальшому розвиткові Українського Інституту.

Треба ще зазначити, що на самому початку вшановано пам'ять великого прихильника та близького співробітника Інституту проф. Михайла Ветухова, голови УВАН, що від 1953 був членом Українського Інституту.

Після закінчення зборів учасники залишилися до пізньої ночі в дружній товариській розмові, обмірковуючи різні проєкти й плянування, зокрема в справі улаштування постійної Української Мистецької Ґалерії. Про те та про інші проєкти радитиме Головна Управа Українського Інституту на свому першому засіданні в листопаді, на якому устійнить теж і плян праці на діловий рік, що триватиме до 30 вересня 1960 рік.

-ий-

ГОЛОВНА ДЕЛЕҐАТУРА ЗП УГВР В США і Дослідньо-Видавниче Об'єднання „ПРОЛОГ" в Ню Йорку

влаштовують

в суботу, дня 21-го листопада, 1959 року

УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ АМЕРИКИ при 2 Іст 79 вулиці

КОНФЕРЕНЦІЮ НА ТЕМУ—

СТАНОВИЩЕ В УКРАЇНІ І ЕМІҐРАЦІЯ

(Елементи сили й слабости)

Програма конференції

Реєстрація: год. 9—9.45 вранці;
Відкриття: Д-р Л. Ортинський — год. 9.45;
Інж. Богдан Чайківський: Економіка України в 1959 році — год. 10.00;
Проф. Кость Кононенко: Кадри економіки України — — год. 10.30;
Петро Потічний: Професійні спілки в Україні — год. 10.15;
Мґр. Мирослав Томоруґ: Молодь в Україні — год. 11.20;
Дискусія: год. 11.45 — 1.15;
Обідова перерва: 1.15 — 2.45;
Ред. Богдан Кравців: Проблеми української культури в УРСР — год. 2.45;
Проф. Лев Шанковський: Релігійний і національний резистанс в Україні — год. 3.25;
Д-р Мирослав Прокоп: Проблеми української політики в УРСР — год. 4.05;
Д-р Ярослав Пеленський: Становище в Україні і еміґрація — год. 4.50;
Дискусія: год. 5.30 — 7.00;
Перерва: 7.00 — 7.30;
Микола Лебедь: УГВР — етап визвольної боротьби українського народу (в 15-ті роковини утворення УГВР) — год. 7.30;
Фотомонтаж знимок УПА — год. 8.15;
Виставка підпільних матеріялів ОУН, УПА, УГВР — — год. 8.35;
Товариська зустріч учасників конференції: год. 9.00 - 11.00

Реєстрація — $1.00 Товариська зустріч $1.50

Конференція проходитиме точно згідно з поданим тут пляном. Учасників конференції просимо про співпрацю.

прн2

Річні Загальні Збори Станиці Братства Дивізійників у Филаделфії

25-го жовтня о 9-ій годині ранку в Клюбі Українських Горожан при 847 Френклин вул. відбули колишні дивізійники загальні збори станиці.

Щоб переконатися, чи дійсно початок зборів був назначений на 9-ту годину ранку, для певности ще раз прочитав коротке повідомлення управи, якому чорний левик надавав серйозного вигляду приказу, і, вже не думаючи більше про своє втомлення по цілотижневій праці, як здисциплінований вояк І-шої УНА, УД вирушив в дорогу. Видно, що вояцьке виховання з Гайделяґру не пропало намарно.

По дорозі зродилося в мене почуття непевности щодо успіху зборів, на які вибирався, побоюючися, щоб наша „ґвардія" не заспала. Та як мило був заскочений, коли в залі застав станицю майже в повному чисельному стані. Правду сказавши, то за останніх 7 літ існування станиці не пригадую собі подібної фреквенції. Це був похвальний факт незаперечного „постійного росту у гору" з висліду 3-х річної мозальної праці членів управ під проводом інж. В. Заґроцького. Переїхавшись оком по головах друзів зброї, ствердив приявність 47-ох членів, яким на серці лежала доля організації. На залі запримітив я доволі велике число нових членів, новоприбулих до цієї країни з різних частин світу. Без найменшого сумніву можна ствердити, що кожний дивізійник, який відбув повну військову службу, розуміє і цінить силу дружньої співпраці і є також в громадському житті свідомим патріотом свойого народу і своєї країни.

Після відкриття зборів інж. Василем Заґроцьким, обрано президію в складі: інж. Іван Скіра — голова, мґр. Богдан Артимишин — заст. голови, Володимир Лотоцький — секретар. По прийнятті порядку нарад, до звіту приступив інж. Заґроцький. З його звіту видно, що управа не змарнувала часу. Уступаюча управа замаркувала на свойому рекорді доволі велике число розваґових імпрез та — доповідей та брала активну участь в суспільно-громадському житті в організаційних рамцях філії УКК на терені Филаделфії. Інж. В. Заґроцький старався не обмежувати діяльности станиці виключно до внутрішнього терену діянь, а доказом того були такі імпрези як відсвяткування 15-річчя бою під Бродами на оселі в Лігайтоні, в якому взяло участь поверх тисячі осіб нашого громадянства та молоді. Тут належиться також згадати цікаве видання однодніывки, де крім інж. В. Заґроцького помістили свої статті та матеріяли такі визначні журналісти як Олег Лисяк, сотн. інж. Михайло Ліщинський та інші.

Після вислухання звіту голови та звітів секретаря М. Білика та касира Р. Клоса до звіту приступив голова контрольної комісії сотник М. Ліщинський. Звіт його добре опрацьований, річевий та короткий з внеском на уділення абсолюторії уступаючій управі, та з висловленням признання та подяки уступаючій управі, а зокрема голові за жертвенну працю, що присутні прийняли рясними оплесками. Опісля приступлено до вибору нотих органів. Вибрані: директор — Стефан Мазурок — голова, Мирослав Прончак, — заст. голови, Зенон Завадович — секретар, Олег Вомпель — касир, Володимир Матиєвич — імпрезовий реф., Богдан Кобрин — вільний член, Ярослав Полатайко — хоруйжий та Евген Шкільник — кольпортер. Контрольна Комісія: інж. В. Заброцький — голова, Михайло Кузьма — заст. гол., Ярослав Боґунський — секретар. Склад нової управи без сумніву можна уважати за добре підібраний і треба сподіватися гарних та позитивних осягів праці від нього.

Знаючи добре уступаючого голову та його наслідника можу сміло сказати, що оба вони з подібними вартісними прикметами, та все ж таки хочу навести її коротку характеристику. Молодий громадський діяч В. Заґроцький відомий на терені громади зі своєї праці на суспільно громадському фронті, добрий провідник та організатор, є активним членом управи 153 Відділу УНСоюзу (в минулому місяці приєднав до відділу 2-х нових членів), та є членом управи Центрального Батьківського Комітету.

Молодий дивізійний старшина дир. Стефан Мазурок енергічний, серйозний та рішучий провідник, свідомий патріот та громадянин. Окремо з признанням треба згадати про його бизнесові здібности. Він є власником підприємства і в якому затруднює 16 наших людей й співвласником в другому підприємстві. Від себе та друзів бажаю новій управі багато успіхів у праці для загального добра української справи.

Іван Одежинський

Короткі Вістки

● **Прем'єр Іраку Абдул Карім Кассім** заявив у пресовому інтерв'ю, що сусідня з Іраком Сирія повинна з'єднатись з Іраком. Сирія є тепер складовою частиною З'єдиненої Арабської Республіки. Цю заяву Кассіма вважають з столиці названої Республіки Каїро за замах на державну цілість Арабської Республіки.

● **Невістка Президента** 31-річна пані Барбара Айзенгавер вже тепер зворушена поїздкою, яку вона має відбути з Президентом по Европі, Азії і Африці в грудні ц. р. Вона відповіла журналістам, що її старші діти були заздрісні на цю подорож, але коли довідалися, що перед подоріжжю вона мусітиме кілька разів нащепитися, то їм відійшла охота до мандрівки. Окрема служниця буде піклуватися Президентовими внуками під час неприсутности його невістки.

● **Товариство продуцентів черевиків** передбачає, що в першій половині 1960 року продукція взуття збільшиться на 5 відсотків в порівнянні з тимсамим часом 1959 року. Це можливе тоді, коли не буде відновлений після 80-денної заборони страйк сталеварів.

● **Англійські лікарі й техніки** сконструювали нові „залізні легені" для хворих на поліо. Цей новий апарат багато легший і дешевший, — важить 56 фунтів і коштує 385 англ. фунтів ($ 1,078) замість дотеперішньої ціни 900 фунтів ($2,520).

● **У Лондоні** помер колишній польський міністер шляхів, Юлій Ульрих, як помивач посуди в одному ресторані. Він відкинув був англійську державну ренту, признану йому як колишньому міністрові союзницької Польщі. В ресторані знали його тільки просто, як „Джуліюса". Він мав 71 рік.

Український Літературно - Мистецький Клюб і молодь

Всі наші установи стараються дістати в ряди своїх членів якнайбільше молоді. Це доцільно не тільки з аспекту майбутности, але й з уваги на такі питомі риси молодости, як оптимізм, рухливість, тощо, як теж для втримання молоді в рідному середовищі. Очевидно, що й Літ. - Мист. Клюби не відстають від цієї лінії. Наш Клюб у Дітройті запляновував уже давніше заснувати Молодий Літ.-Мист. Клюб чи секцію молоді. Цього сезону справу притягнення молодих людей до Клюбу взяла в свої руки п-на Лариса Витвицька, донька відомого музиколога й композитора проф. Василя Витвицького. Сама вона, хоч уже закінчила університет („бечолер оф арт") і вчителює в Рузвелт гайскулі, втримує дальше контакти з молоддю. Тимто можна сподіватися, що українська молодь зацікавиться в р. 1959/60 літературними й музичними вечорами Клюбу і зближиться до нього більше ніж це було досі.

Коли ми порушили справу молоді і Л. М. Клюбу, то хочемо теж поправити помилку, яка зайшла в нашій попередній нотатці в „Хроніці" про вдатний Мазепинський Вечір в Л. М. Клюбі: Симфонію Ліста „Мазепа" відіграли на 4 руки на фортепіяні проф. Решетиловичева і панна Лідія Терлецька (а не як було подано п. Л. Тарнавська, хоч пані Марта Тарнавська — відома піяністка в Дітройті і поза ним). Тут хочу саме підкреслити, що панна Терлецька, яка покінчила в 1956 р. університет Вейн (бечелер деґрі оф мюзік) і вчить в американській школі музики, належить до молодих українських піяністок. Мені вперше поталанило почути її гру на нашому Вечорі в Л. М. Клюбі і радіо, що віртуозів у музиці тсе таки матимемо. Вони виходять з гущі української молоді.

В. Несторович

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Професори, абсольвенти і студенти Української Економічної Високої Школи з жалем повідомляють про смерть

бл. п. доцента

Д-ра Олександра Вельничука

та висловлюють глибокий жаль і співчуття Родині.

УВАГА! УВАГА! УВАГА!

На складі остає ще деяка кількість книжки

ЮРІЯ КЛЕНА

„ПОПІЛ ІМПЕРІЙ"

яку УВАН визнала найвизначнішою публікацією 1958 року.
ПРОДАЖ ЦІЄЇ КНИЖКИ ДОПОМОЖЕ ЗДІЙСНИТИ ПОВНЕ ВИДАННЯ ТВОРІВ ЮРІЯ КЛЕНА — 7 ТОМІВ, ЯКІ ВЖЕ ПІДГОТОВАНІ ДО ДРУКУ.

Ціна книжки $ 3.65 — За кольпортажу 30% ціни.

Замовлення слати на адресу:
KLEN FOUNDATION
179 Bathurst St. — Toronto 2-B, Ontario, Canada.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І ЇЇ ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВП. Громадян, що вадіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 5.

С. Тураш, Ріго Парк	$ 25.00
М. Гандзюк, Вайнленд	10.00
П. Климко, Гері	10.00
Д-р В. Трухлий, Шикаго	10.00
Г. Сенів, Шикаго	5.00
М. Москаль, Филаделфія	5.00
П. Крутик, Шикаго	5.00
Д-р Е. Стецьків, Тонаванда	5.00
Проф. Ю. Зав'янський, Монтерей	5.00
М. Пендзак, Баден	5.00
Проф. І. Нафус, Боффало	5.00
В. Крамарчук, Міннеаполіс	5.00
Д-р О. Лебедович, Лапір	5.00
Л. і Т. Тигнибік, Коверс Лейк	5.00
Г. Гусяниця, Йонкерс	5.00
В. Гасій, Ню Йорк	5.00
М. Маруичак, Монтреал	5.00
С. Глинянський, Гейзлетон	5.00
М. Дуда, Ню Гейвен	5.00
С. Хомяк, В. Ландінг	5.00
А. Маршак, Нортфілд	5.00
Е. Криворучка, Торонто	5.00
М. Адамчук, Мілвокі	4.00
М. Дикун, Ню Брітейн	3.00
М. Когут, Шикаго	3.00
Ю. Кононів, Ірвінгтон	3.00
І. Козарук, Віговкен	3.00
С. Сакман, Ню Йорк	3.00
П. Гусак, Бавнд Брук	3.00
І. Юрчак, Шикаго	3.00
В. Федев, Кансас Сити	3.00
М. Гурак, Клівленд	3.00
Д. Хрупалик, Гадлей Фолс	3.00
В. Воробкевич, Дітройт	3.00
Д-р Р. Стахура, Йонгставн	3.00
М. Садовський, Ст. Луїс	3.00
Е. Совірко, Сиракюз	2.40
Д-р А. Базар, Торонто	2.00
П. Томашівський, Ню Йорк	2.00
А. Когут, Йонгставн	2.00
Р. Кміцикевич, Шикаго	2.00
А. Тимощук, Бріджпорт	2.00
о. Г. Павловський, Ню Йорк	2.00
П. Костик, Джерзі Сити	2.00
М. Багрій, Шикаго	2.00
С. Дзера, Стейплетон	2.00
Н. Цінорчин, Джерзі Сити	2.00
І. Грабар, Джерзі Сити,	2.00
В. Запаранюк, Ютика	2.00
А. Цебак, Гері	2.00
В. Дерлиця, Гартфорд	2.00
М. Сенчишак, Шикаго	2.00
М. Геник Березовська, Торонто	2.00
В. Дякон, Фенікевіл	2.00
М. Вахусович, Ню Йорк	2.00
Прот. В. Горохівський, Норвіч	2.00
М. Гнатик, Боффало	2.00
І. Мельник, Александрія	2.00
В. Ломницький, Клівленд	2.00

М. Добрянський, Менчестер	2.00
І. Пілюк В. Варвік	2.00
Г. Селестак, Гастінгс	2.00
Н. Мороз, Бентлейвіл	2.00
М. Гурний, Боффало	2.00
М. Гречило, Мілвокі	2.00
О. Чапельський, Франклін	2.00
І. Краснюк, Шикаго	2.00
Н. Шайняк, Фенікс	2.00
Н. Белос, Клівленд	2.00
К. Качмарова, Рідлей Пк	2.00
І. Белина, Когоес	2.00
В. Пирський, Филаделфія	2.00
В. Ремптер, Ірвінгтон	2.00
М. Стиранець, Ірвінгтон	2.00
Р. Флюнт, Филаделфія	2.00
І. Ніцевич, Йонкерс	2.00
М. Іванюк, Ню Йорк	2.00
О. Макогін, Клівленд	2.00
І. Микитка, Ніксон	2.00
П. Цибуляк, Ст. Кетерінс	2.00
А. Олексюк, Бруклин	2.00
С. Івасечко, Лебанон	2.00
М. Росляк, Едмонтон	2.00
Е. Коберницька, Торонто	1.00
Д. Мицяк, Шикаго	1.00
Г. Яськів, Пассейк	1.00
М. Боднар, Гілеайд	1.00
І. Сливяк, Обурн	1.00
І. Береза, Діп Рівер	1.00
І. Винарчук, Нюарк	1.00
М. Чолій, Нюарк	1.00
М. М. Жилавий, Фила.	1.00
В. Воробець, Нюарк	1.00
М. Шурпета, Филаделфія	1.00
І. Вишиваний, Ню Йорк	1.00
С. Кат, Джерзі Сити	1.00
І. Овсяник, Олифант	1.00
І. Коршляк, Питсбург	1.00
М. Кучер, Ню Йорк	1.00
Т. Пришляк, Боффало	1.00
М. Лазарович, Гемілтон	1.00
П. Турецький, Берклей	1.00
І. Дубек, Маямі	1.00
С. Чорний, Клівленд	1.00
С. Занович, Обурн	1.00
А. Якім, Кайзер	1.00
С. Сідлярчук, Бостон	1.00
І. Назар, Бостон	1.00
М. Вівчаровський, Фила.	1.00
Я. Матвієнко, Филаделфія	1.00
Б. Чуйко, Ром	1.00
П. Онуферко, Сінсінаті	1.00
Д. Шкрабут, Ембрідж	1.00
М. Левчук, Рачестер	1.00
І. Караш, Вілінг	1.00
Разом	$ 314.40
Раніше проголошено	$ 1,143.65
Разом	$ 1,458.05

1894 — 1959 — 65 РОКІВ НА СЛУЖБІ ЧЛЕНАМ І НАРОДОВІ! СТАВАЙТЕ ЮВІЛЕЙНИМИ ЧЛЕНАМИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

У сороковий день трагічної смерти Голови Проводу Організації Українських Націоналістів

сл. п. Степана БАНДЕРИ

українська спільнота в З'єдинених Державах Америки

складає

ПОКЛІН ВПАВШОМУ БОРЦЕВІ ЗА ДЕРЖАВНУ ВОЛЮ УКРАЇНИ

Дня 22-го листопада 1959 року в усіх українських церквах будуть відправлені Заупокійні Богослужения та Панахиди.

Цього ж самого дня відбудуться поминки, на які запрошуємо усе Українське Громадянство об'єднатися в національній скорботі.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ
СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ АМЕРИКИ
УКРАЇНСЬКИЙ СОЮЗ ПОЛІТИЧНИХ В'ЯЗНІВ
ТОВАРИСТВО б. ВОЯКІВ УПА
ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКОЇ СТУДІЮЮЧОЇ МОЛОДІ ім. М. МІХНОВСЬКОГО
УКРАЇНСЬКА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ АП АБН

ІЗ СПОРТОВОЇ ХРОНІКИ

Змагання УСК, Ню Йорк за мистецтво Німецько-Української Ліґи, що відбулися в неділю дня 15-го листопада із командою Гобокен, закінчилися перемогою УСК у відношенні 3:1.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. — Місячні Збори Тов. Запорожська Січ, Відділ 342 відбудуться в неділю 22-го листопада ц. р., о год. 2-ій по пол., в шкільній кімнаті ч. 2, під церквою св. Димитрія. — Уряд.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж. — Бр. св. Николая, Відділ 104, повідомляє всіх своїх членів, що Місячні Збори відбудуться в неділю 22-го листопада ц. р., точно о год 2-ій по пол., в Народнім Домі. Проситься усіх членів прийти на збори, бо маємо важні справи до рішення. На зборах буде на порядку нарад 65-літній ювілей УНСоюзу. — М. Зилвак, предс., Г. Мисак, секр.

ГЕМТРЕМК, Міш. — Т-во „Згода", Відділ 20, повідомляє своїх членів, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 22-го листопада з Українській Хаті при вул. 2240 Ґрейлінґ, о год. 1.30 по пол. Проситься членів прибути численно, бо є важні справи до полагодження. Просимо приєднувати нових членів для 65-ліття УНСоюзу. — Управа.

Посмертна згадка

ІВАН КІЦЕНЮК, довголітній член Т-ва Запорозька Січ, 234 Відділу УНСоюзу в Елизабет, Н. Дж., помер 14-го листопада 1959 року, проживши 80 років. До УНСоюзу вступив у 1926 році. Походив зі села Псари, пов. Рогатин, Західня Україна. Покійний залишив у смутку сина, чотири дочки та одинадцять внуків і всю елизабетську громаду. Будучи активним у громадському житті, був членом Управи УНДому, Церкви і УНСоюзу та ніколи не жалів датків на українські народні цілі. — Похорон відбудеться в середу 18-го листопада 1959 р., о год. 8:30 рано з похор. заведення Mc Craken при 2124 St. George Ave., Linden, N. J. до української катол. церкви св. Володимира в Елизабеті. Численною участю проситься віддати останню прислугу Покійному та пошанувати цього заслуженого громадянина в дорозі на вічний спочинок. — В. П. П.!

І. Іванин, секретар

Ювілей украніських інженерів у Филаделфії

Десять років тому, в 1949 р. українські інженери, що щойно прибули зі скитальських таборів в Европі й осіли на сталий побут у Филаделфії, заснували тут своє фахове товариство.

По короткому часі филаделфійське товариство злучилося, як автономна філія, з Товариством Українських Інженерів Америки, що постало було в Ню Йорку. Першим головою филаделфійської організації інженерів був інж. Зенон Кохановський; по нім черґувалися на головстві інженери Яцкевич (2 каденції під ряд), Шиприкевич, Дубрівний, Харамбура, Дибуляк (†), Качор, Кострубяк, Каплистий, а тепер головою є інж. Остап Филипович. Завдяки щасливо підбираному проводові і товариській атмосфері, яка панує в товаристві, організація росла безперервно і нині належить до найповажніших українських організацій у Филаделфії.

Члени Т-ва інженерів є активні в усіх ділянках українського громадського життя Филаделфії: у філії УКК, в організації комбатантів ОбВУА, Самопомочі, Пласті, Пластприяті, Комітеті, що піклується наукою українознавства у щоденних, парохіяльних школах, в організації, що занимається суботніми школами українознавства, у Літературно - Мистецькому Клюбі... Теж у ререзентаційному товариському житті української Филаделфії інженери грають чільну ролю, а щорічний баль українських інженерів стягає найдобірнішу публіку, і з дальших стейтів.

Доходи з імпрез зуживає товариство на стипендії для абсольвентів інженерних факультетів, на поміч інженерам - залишенцям та на загально - культурні цілі.

Між членами филаделфійського ТУІА є теж декілька науковців, яких імена появляються на сторінках американських і европейських технічних журналів. На протязі останніх років декілька филаделфійських інженерів були обрані в члени НТШ.

Товариство щасливо перебуло небезпеку в житті всіх еміґрантських організацій, а саме поповнення доростом. В останніх 3 роках до т-ва вступило чимало молодих інженерів, так, що молоді інженери вже тепер становлять понад 20% членства і є надія, що цей відсоток буде далі рости. З нагоди ювілею филаделфійської філії ТУІА має появитися на днях т. зв. „филаделфійське число" журналу „Вісті" ТУІА, богато ілюстроване, зі статтями виключно членів филаделфійського т-ва (а до нього належать не тільки інженери з Филаделфії, але і з інших місць в ЗДА, а навіть з Европи).

На завершення ювілейного року відбудеться в суботу, 21. листопада ц. р., на Михайла в готелі „Аделфія", одним з найкращих у Филаделфії, бенкет для членів т-ва і їх родин та запрошених гостей, в якому візьме участь теж президія Т-ва Українських Інженерів Америки з Ню Йорку.

В 12 годині в полудне відбудеться заупокійне Богослуження за померлих членів Т-ва, в парохіяльній церкві на 24-тій вулиці. Т. І.

Українська Хроніка

● Управа українського хору „Боян" в Ню Йорку повідомляє що проби хору відбуваються щосереди, о 8-мій год. веч. в Народному Домі в Ню Йорку. Щоб успішно провести пляни Управи просять співучих і охочих пань прилучитись до гурта хору. Новим членам завжди раді. Зголошуватися під час проби.

● З Буенос Айресу повідомляють, що в напівтропікальній провінції Тукуман вдалося заарештувати трьох членів підпільного проперонівського руху, які на взір Фіделя Кастра стараються прийти до влади, подібно як це сталося на Кубі, де Фідель Кастро переміг законного президента Батісту. Перонівська група складається з 11-ох членів, з яких трьох вдалося зловити.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

НОВИЙ СЕЗОН У.В.К. „ПЛАЙ"

У. В. К. „Плай" — Ню Йорк починає сезон вже в суботу 21-го листопада ц. р. участю в турнірі найкращих команд Канади та північного сходу Америки, що його влаштовує в своїх приміщеннях Toronto Central YMCA при 40 College Street, Toronto, о год. 12 в полудне.

Крім „Плаю" участь в турнірі візьмуть ще дев'ять сильних команд, включно з чемпіонами Канади Естонцями з Торонта, які репрезентували Канаду в Панамериканських Ігрищах в Шикаґо влітку цього року.

Склад українських репрезентантів у відбиванці скріплений на цей сезон новими, добрими змагунами, бувшими членами команди YMCA з Нюарку. Після турніру в Торонті У. В. К. „Плай" змагатиметься ще в таких турнірах у цьому сезоні:

12. грудня	—	Балтімор, Мд.
23. січня 1960	—	Бінґгемтон, Н. Й.
6. лютого	—	Филаделфія, Па.
20. лютого	—	Ню Гейвен, Конн.
12. березня	—	Кемден, Н. Дж.
26. березня	—	Бостон, Масс.
2. квітня	—	Ню Енґленд, Конн.
9. квітня	—	Вайт Плейнс, Н. Й.
23. квітня	—	Ню Бріттен, Конн.
11. — 14. травня	—	першенства ЗДА в Даллес, Тексас.

в. с.

Рокефеллер закінчив кампанію на Заході; плянує поїздку по Середньому Заході

Бойс, Айдаго. — Нюйоркський губернатор Нелсон А. Рокефеллер закінчив в неділю 15-го листопада 4-денну кампанію за здобуття собі прихильности в чотирьох західніх стейтах виступами в Сіетлі, Вашингтон, і в Бойсі, Айдаго. Він повторяв свої давніші заяви про те, що „кожний республіканський кандидат на президента вийде переможцем у виборах 1960". Його помічники заявляють, що в грудні Рокефеллер має виїхати до стейтів на Середньому Заході — Вискансія, Міннесоти, а також до Огайо та Індіяни. Сам Рокефеллер потвердив вістку про ці свої пляни, але не подав про них подробиць. Він є вдоволений із поїздки на Захід, хоч там застав Ніксонових прихильників, які вітали нюйоркського губернатора без захоплення. 14-го листопада, в суботу, Рокефеллер промовляв перед студентами Ореґонського університету і заявив на запити студентів, що не може тепер сказати, чи віцепрезидент Ричард М. Ніксон зможе у виборах 1960 року дістати стільки демократичних і незалежних голосів, щоб бути вибраним на президента. Перед виступом він сказав кілька компліментів республіканському губернаторові Ореґону Маркові О. Гетфілдові, між іншими і той, що він „був би дуже добрим кандидатом на віце-президента".— Давніше Рокефеллер заявляв, що кожний республіканський кандидат може легко перемогти демократичного кандидата і це йому пригадали студенти. Увечорі він промовляв в Селемі у Виламетт університеті і вимагав збільшити видатки на виховні цілі.

Туніський президент намовляє альжирських партизанів до згоди з Францією

Туніс. — Туніський президент Габіб Бурґуіба заявив на публічній пресовій конференції в минулий четвер 12 ц. м., що коли б він був на місці лідерів альжирського націоналістичного руху, який від 5-х років веде партизанську війну проти Франції в Альжирі, то прийняв би запрошення президента Франції де Ґоля і негайно поїхав би до Парижу на переговори в справі закінчення війни. Бурґуіба заявив, що коли виявиться, що французький уряд не захоче говорити про умови переведення обіцяного плебісциту в Альжирі та що взагалі цієї своєї пропозиції не бере поважно, то альжирські лідери завжди матимуть змогу вернутися і продовжувати війну, бо президент де Ґоль запевнив їм свободу рухів. Бурґуіба підтримав заяву де Ґоля, яку той склав у минулий вівторок, що альжирські націоналісти будуть допущені до обміркування способу переведення плебісциту та що вони можуть явно або тайно приїхати до Парижу для переговорів про військове перемир'я з запевненням свободи повороту туди, звідкіль прибудуть. Головна кватира альжирських націоналістів знаходиться на терені Тунісії, тому такий публічний виступ туніського президента має велике значення.

В Ню Йорку заснувався комітет для вибору Ніксона на президента

Ню Йорк. — В неділю 16-го листопада тут зорганізувався комітет із 37-ох осіб, який має старатися про вибір віце-президента Ричарда М. Фленіґен, який сказав, що М. Ніксона на президента. Цей комітет відчиняє своє бюро при 55-ій евню в четвер 19-го листопада. Його очолює банкір і громадський діяч Пітер ним очолюваний комітет не буде нікого напаступати про те, щоб делеґати з нюйоркського стейту віддали свої голоси на номінаційній комісі, на Ніксона. Партійна верхівка в Ню Йорку підтримує Рокефеллера, який їздив при кінці тижня до стейту Ніксона Каліфорнії, щоб там підготовляти ґрунт під свою кандидатуру на президента в 1960 році.

Д-р Равдін вірить в успішне лікування пістряка терапією

Вашинґтон. — Один із найбільших спеціялістів в лікуванні пістряка д-р Ісидор С. Равдін, який був членом лікарського консиліюму під час операції президента Айзенгавера і в якого просили поради під час недуги державного секретаря Джана Ф. Доллеса, сказав, що єдиною надією при лікуванні пістряка неопераційними засобами — це винахід таких ліків, які б дійсно могли успішно поборювати злоякісні нарости. Він виступив проти тих песимістів, які вірять тільки в операцію недуги пістряка або в лікування радіяцією. Д-р Равдін покликувався на д-ра А. Ґеллюрна з Колумбійського університету в Ню Йорку, кажучи, що є ліки, які нищать клітини з пістряком. В цьому напрямку йде велика дослідча праця. Кожного року випробовується 40,000 всяких хемікалій, спочатку на тваринах, а пізніше і на людях. Вже тепер видко деякі успіхи в лікуванні цієї жахливої недуги.

Сен. Спаркман за зменшення консумпційного кредиту, щоб збільшити будівельний рух

Торонто, Канада. — Голова Сенатської підкомісії для будівельних справ сенатор-демократ Джан С. Спаркман промовляв на конвенції посередників у продажі домів і вимагав, щоб громадянство ЗДА і Канади обмежувало свої кредити на консумпційні цілі, і щоб більше дбало про гроші на будову домів, та щадило готівку на ті часи, коли буде важче про гроші. Сенатор казав, що він деколи є здивований, коли бачить, як люди видають гроші на такі речі, без яких можна б легко обійтися, а замало дбають про такі тривкі вартості, як доми. Сен. Спаркман пропонував зорганізувати окрему інституцію, яка збирала б фонди поруч урядової аґенції (Федерального Крайового Морґеджового Товариства) на позички на будову або купівлю домів. Спаркман пропонує, щоб річно можна було будувати принаймні 1,500,000 мешканевих одиниць. Одночасно окремий дорадник Президента Дон Парлберґ заявив, що уряд не має плянів полегшити кредити на будову домів.

Коста Ріка продає зброю Америці за фармерські трактори

Сан Хозе, Коста Ріка. — Президент Маріо Е. Хіменез заявив у пресовому інтервю, що його уряд закінчив переговори з представником ЗДА про продаж надвишки своєї зброї в заміну за американські трактори. Цими переговорами керувала американська військова місія, яка була посередником між урядом Коста Ріка і Міжнародною Корпорацією Закупів зброї. Президент Хіменез, ще не знає, скільки непотрібної зброї є в Коста Ріка, але може припускати, що її є тисячі. Він не подає числа крісів, машинових крісів і автоматів, які мають виміняти за трактори в ЗДА. Що робитимуть з цією зброєю в цій країні, не є відомо, можуть її вживати на ловах або при накручуванні кінових фільмів в яких виступають вояки зі зброєю.

ТАРЗАН, ч. 4361. Врятовані!

Живі ще мавпи допомогли Бюлетові, і кожна з них з подібною до людської спритністю вхопила одну з нумових голінок та тримала в безнастанному тиску!

Шия Нуми хруснула, і він втратив притомність, задрижав і неживий лежав перед переможцями... І знов в джунґлях чути було відгомін крику переможного самця мавп!